

האם הכלכלה קורסת? ממש לא! האם בעלי הון עושים עלינו סיבוב מסוג "חרבן ואסוף" (Poop & Scoop)? ממש כן!

האקטואר רועי פולניצ' מסביר מדוע הוא איננו רואה חשש לקריסה כלכלית של המשק

וכפועל יוצא מכך לעליית מחיריהם – יחל השלב השני של האסטרטגיה. השלב השני של האסטרטגיה, המכונה "שלב הזריקה" יתבטא במכירה מאסיבית של ניירות הערך של ישות המטרה, על ידי מי שעומד מאחורי אסטרטגיה זו, מתוך ציפייה שמחירי ניירות הערך ירדו בחזרה מרגע שהמשקיעים יבינו שהמידע החיובי על ישות המטרה היה פייק.

מה דעתי על מצב המשק?

מצבו של המשק הישראלי יציב וטוב ולהערכתי המשק הישראלי אינו צפוי להיפגע באופן מהותי. צריך לזכור כי המשק הישראלי כבר היה במיתון ועבר לשלב הצמיחה המחודשת.

מאחר וכמעט כלולו חשופים לשוק ההון באופן מהותי דרך קופות הגמל, קרנות הפנסיה, קרנות ההשתלמות, תיק ההשקעות ועוד, קורה שבמצב שבו המניע העיקרי בשוק ההון הוא פאניקה, אפילו המעוזה שנחשבים לכאורה לסולידיים ביותר בסל ההשקעות שלנו עלולים להתגלות לפתע ככגייעים.

למעשה נוצר בישראל אפקט של כדור שלג שמאיץ ותופח תחת כוחה של הפאניקה. ברור לכל המומחים כי כדור השלג יתנפץ בהגיעו לקרקעית וכאשר הפאניקה תעלם תתברר התמונה האמיתית כפי שהיא.

כיצד מומלץ לפעול?

בכל המשברים שעברנו בעשור האחרון, הגיעו ירידות השערים של המניות לכ- 30% עד 40% ולא למעלה מזה. משך המשבר עמד על כשנה. מי שהחזיק את ניירות הערך שלו ולא מכר אותם בהפסד סיים את המשברים ברווח נאה. ברור כי מי שרכש ניירות ערך דווקא בתקופת המשבר הרוויח בגדול.

חשוב לזכור כי חלק גדול של תיק ההשקעה מבוסס על אגרות חוב, רובן קונצרניות. כך שבמידה ותהייה ירידות מחירים באגרות חוב – הרי שדבר זה יצביע על השתלטות של הפאניקה על ההיגיון, שמהלך מחיר הפדיון והריבית המשולמת תמורת האג"ח ידועים וקבועים מראש. לכן, ירידת ערכו של תיק השקעה בשל ירידת מחירי האג"ח היא ירידת ערך זמנית כאשר ברור וידוע שהתשואה המלאה על איגרת החוב תתקבל במועד המתוכנן.

מומלץ לפזר את תיקי ההשקעות ככל האפשר וזאת באמצעות תעודות סל (אני לא מאמין בקרנות נאמנות מאז 2005). כך למעשה אנו יוצרים מצב שבו פיזורנו את הסיכון מפני קריסה של חברות. חשוב לזכור כי אגרת חוב היא מוצר סולידי יחסית וגם במצב קיצוני בה החברה קורסת עדיין יש ערך לאג"ח של אותה חברה משום שיש לחברה נכסים אשר ישלמו לפחות חלק מהאג"ח.

בסיכומו של דבר, אני לא מאמין שהכלכלה קורסת? ממש לא! אני ממליץ לשמור על ההשקעות הקיימות ובמיוחד שלא להיתפס לפאניקה ולא לקבל החלטות פזיזות. אשר משמעותן קיבוע הפסד היום על חשבון הפקת רווח בעתיד.

עסקים על מנת לבצע אסטרטגיה מסוג poop and scoop.

"חרבן ואסוף" (Poop & Scoop)

בעולם העסקים, "חרבן ואסוף" היא אסטרטגיה של הפצת שמועות רעות או מידע כוזב שלישי על חברה/מדינה כלשהי (להלן: "ישות המטרה") במטרה לגרום לירידה במחירי ניירות הערך של ישות המטרה (במקרה של מדינה להביא גם לפיחות המטבע).

לאחר שהשלב הראשון של האסטרטגיה, שלב המכונה "שלב החרבון" יצלח, משמע השמועות הרעות יביאו את המשקיעים למכור בהלה את ניירות הערך של ישות המטרה ("בכח מחירי"), דבר שצפוי לגרום לעודף היצע על הביקוש לניירות הערך של ישות המטרה וכפועל יוצא מכך לירידת מחיריהם – יחל השלב השני של האסטרטגיה. השלב השני של האסטרטגיה, המכונה "שלב האיסוף" יתבטא ברכישה מאסיבית של ניירות הערך של ישות המטרה, על ידי מי שעומד מאחורי אסטרטגיה זו, מתוך ציפייה שמחירי ניירות הערך יעלו בחזרה מרגע שהמשקיעים יבינו שהמידע השלילי על ישות המטרה היה פייק.

הסקטיקה: זריעת פאניקה בקרב הציבור באמצעות ערוצי התקשורת והעיתונים בנוגע לקץ הדמוקרטיה וקריסת הכלכלה בד בבד עם מחירת ניירות ערך ב"בלוקים" גדולים (לשם יצירת תזוזות שוק גדולות) בשל אי היכולת של השוק לספוג כמויות גדולות מעל המחזור היומי הממוצע.

הנחת המוצא: בטווח הקצר (עד שנה) מחירי ניירות הערך ירדו (בהשוואה למחיריהם לפני תחילת ביצוע האסטרטגיה) בשל הפאניקה ובטווח הבינוני (מעל לשנה) מחירי ניירות הערך יחזרו לרמתם המקורית.

הביצוע: מפיעים רעל ופייק-ניו בתקשורת, מחתימים כלכלנים שנותנים ביטוי לדעתם הפוליטית מתוך ציפייה שאפקט פיגמליון יכנס לפעולה (ציפיות שמגשימות את עצמן) ומחכים בסבלנות שמחירי ניירות הערך ירדו. ברגע שהמחירים יגיעו לרמה מסוימת (20% עד 30% מתחת לרמתם המקורית) מתחילים לקנות אותם בחזרה.

"נפח וזרוק" (Pump & Dump)

נשאלת השאלה, מניין הידע והניסיון של בעלי ההון בביצוע אסטרטגיית "חרבן ואסוף"? אז התשובה היא פשוטה, הם במשך שנים פועלים כבתי השקעות או כיחידים באסטרטגיה של "נפח וזרוק". "נפח וזרוק" היא אסטרטגיה הפוכה ל"חרבן ואסוף". הרעיון באסטרטגיה זו הוא הפצת שמועות טובות או מידע כוזב חיובי על ישות המטרה במטרה לגרום לעלייה במחירי ניירות הערך של ישות המטרה (במקרה של מדינה להביא גם לתיסוף המטבע).

לאחר שהשלב הראשון של האסטרטגיה, שלב המכונה "שלב הניפוח" יצלח, משמע השמועות הטובות יביאו את המשקיעים לקנות בבלומוס את ניירות הערך של ישות המטרה ("יככל מחירי"), דבר שצפוי לגרום לעודף הביקוש על ההיצע של ניירות הערך של ישות המטרה

רימים אלה שבהם מפמפמים לנו בתקשורת מבוקר ועד ערב שהכלכלה הישראלית לקראת קריסה, שכסף יוצא מהמדינה במיליארדים ושוכנויות הדירוג הבינלאומי אוטוטו עומדות להוריד את דירוג האשראי של ישראל, כל אחד ואחד בוודאי מתלבט באשר למדיניות ההשקעה הנכונה בתנאים אלה.

נאמר כבר בפתיחה כי בעת כזו יש לקבל החלטות מפוכחות, ולא החלטות הנובעות מפאניקה או שמועות אלא להתבסס על עובדות ועל ניתוחים כלכליים. לפיכך אין להיגרר להחלטות חפוזות. למשל, אין זו העת לפדות את קופת הגמל ולשם קנס חגיגי משיכה שלא כדיון. את ביצועי הקופה יש לבחון לאורך זמן ולזכור שבשנים טובות הקופות נותנות תשיאות גבוהות. פדיון הקופה היום גם מקבע את ההפסד, גם גורם לאבדן הטבות המס וגם מונע את הרווחים לכשהשוק יחזור לעליות.

מבחינה מקרוב של כל ההתפתחויות בשוק ההון, ומניתוח את כל התרחישים האפשריים, המסקנות שלי הן מאוד נחרצות – אין כל חשש לקריסה של בנק אחרת ביטוח בארץ כתוצאה מהרפורמה המשפטית בטווח הנראה לעין של שנה ויותר, ובניגוד לאווירה המשודרת בתקשורת אין חשש לקריסה כלכלית של המשק – מדובר בלא יותר ממשאלת לב של גופי תקשורת וחברי כנסת שהצביעו למחנה שהפסיד בבחירות. יותר מזה, המדדים הכלכליים האובייקטיביים של המשק הישראלי הם עדיין מצויינים.

המצב בארץ כרגע הוא מצב של יצירת משבר כלכלי-מדיני יש מאין על ידי יהודים ישראלים שמתדרכים נגד הממשלה והמדינה מזה מספר חודשים (מלפני הבחירות האחרונות) הן גורמים מדיניים והן גורמים פיננסיים בחו"ל. מדובר בלא פחות משריפת אסמים גרסת 2023 על ידי אזרחים שלא מקבלים את דין הבוחר. ככלכלן עליו להעיר כי לא מדובר במשבר הנובע ממצב של מלחמה אלא במצב בו לא נפגעו כלל וכלל אמצעי ייצור. אפילו יום אחרי העברת הרפורמה בכנסת בקריאה ראשונה, מצב המשק עדיין לא הוגדר רשמית כמצב של מיתון וזאת משום שהמדדים הכלכליים לא הגיעו עדיין למצב של מיתון. (מיתון מוכרז כאשר בשני רבעונים רצופים יש ירידה בתוצר הלאומי).

האבחנה המרכזית שלי היא שהאפקט המשברי בשוק ההון נוצר כתוצאה מפאניקה של הציבור המתודלקת על ידי אמצעי התקשורת. המשבר בשוק ההון בארץ אינו מתקיים רקע ביצועים כושלים של החברות הציבוריות אלא על רקע ששטות של הציבור שהם תולדה של הנדסת תודעה של ערוצי המיינסטרים ומלאכת מחשבת של משרדי פירסום גדולים ביחד עם אנשי